

ONDERNEMEND GEDRAG

Niveau 1-2

COLOFON

Boom beroepsonderwijs
info@boomberoepsonderwijs.nl
www.boomberoepsonderwijs.nl

Auteur: Rick van Midde

Titel: Ondernemend gedrag niveau 1-2

ISBN: 978 90 3725 017 6, maakt deel uit van pakket: 978 90 3725 041 1

Eerste druk/derde oplage

© Boom beroepsonderwijs 2019

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16h Auteurswet dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van (een) gedeelte(n) uit deze uitgave in bijvoorbeeld een (digitale) leeromgeving of een reader in het onderwijs (op grond van artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot Stichting Uitgeversorganisatie voor Onderwijslicenties (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.stichting-uvo.nl).

De uitgever heeft ernaar gestreefd de auteursrechten te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich alsnog tot de uitgever wenden.

Door het gebruik van deze uitgave verklaart u kennis te hebben genomen van en akkoord te gaan met de specifieke productvoorwaarden en algemene voorwaarden van Boom beroepsonderwijs, te vinden op www.boomberoepsonderwijs.nl.

INHOUDSOPGAVE

1. WERKEN MET DIT KEUZEDEEL	4
2. WIE BEN IK	6
3. WAAR WERK IK	24
4. KANSEN ZIEN	48
5. KANSEN GRIJPEN	59
6. ONDERNEMEN	77
7. UITDAGING	89

DIGITALE LEEROMGEVING

Bij sommige opdrachten heb je hulpmiddelen nodig. Bijvoorbeeld filmpjes, formulieren of een link naar een website. Deze staan allemaal in de digitale leeromgeving. Dit icoontje verwijst naar de digitale leeromgeving. Om hier te komen ga je naar start.24boost.nl.

Eerste keer inloggen in de digitale omgeving

Voordat je de digitale leeromgeving kunt gebruiken moet je je licentie activeren.

- Overleg met je docent welk type account je gebruikt.
- Ga naar www.boomberoepsonderwijs.nl/licentie.
- Bekijk de instructiefilm of lees het stappenplan.
- Volg de stappen.

Daarna kun je aan de slag!

ONDERNEMEND GEDRAG

Dit keuzedeel gaat over ondernemend gedrag.

Ondernemend gedrag heeft te maken met kansen zien.

Het heeft ook te maken met kansen grijpen. Er iets mee doen.

Daar hoeft je helemaal geen eigen bedrijf voor te hebben.

Kansen zien en kansen grijpen is belangrijk voor iedereen.

Waar je ook werkt.

Kansen zien en kansen grijpen begint bij:

- weten wie je bent, wat je kunt en wat je wilt
- je (werk)omgeving kennen.

Bekijk het filmpje.

Deze toiletjuffrouw is ondernemend.

Ze ziet kansen en grijpt die kansen.

En ... daar wordt ze voor beloond.

LEERDOELEN

1. Je bezit basiskennis over gedrag van mensen.
2. Je kent basisbegrippen die horen bij ondernemend gedrag.
3. Je kunt jezelf presenteren.
4. Je kunt jezelf beoordelen op ondernemend gedrag.
5. Je weet meer over belangrijke (actuele) ontwikkelingen in je werkveld.
6. Je kunt de eigen werksituatie in beeld brengen.
7. Je kunt verbeteringen voorstellen voor je eigen werksituatie.
8. Je kunt een verandering aan de hand van een stappenplan uitvoeren.
9. Je kunt omgaan met feedback.
10. Je kunt reflecteren op je eigen gedrag.

Dit keuzedeel bestaat uit:

- *Theorie, begrippen en opdrachten*

Hierbij leer je over en oefen je met de praktijk. In sommige opdrachten werk je aan beroepsproducten, deze opdrachten herken je aan . Deze beroepsproducten kun je verzamelen in je portfolio en heb je nodig om de uitdaging aan het einde van het keuzedeel goed af te ronden.

De beroepsproducten in dit keuzedeel zijn:

- een schema met persoonlijke gegevens
- een collage over waarden
- een strip over jouw ondernemend gedrag thuis
- een strip over jouw ondernemend gedrag op school
- een strip over jouw ondernemend gedrag op het werk
- filmopnamen over het hoofddoel van jouw werkplek
- filmopnamen over jouw taken op de werkplek
- filmopnamen over jouw collega's op de werkplek
- foto's over jouw werkveld
- foto's over de ontwikkelingen in jouw werkveld
- een folder over de mogelijkheden die jouw werkplek biedt om deskundig te blijven
- een pitch over een verbetering op jouw werkplek.

- *Test je kennis*

Hiermee kun je zelf je kennis van de theorie testen.

- *Uitdaging*

Dit is het eindproduct en de afronding van het keuzedeel. Hier werk je gedurende het hele keuzedeel naartoe. En hier word je op beoordeeld.

Voor de uitdaging van dit keuzedeel maak je een presentatie over ondernemend gedrag.

De presentatie bestaat uit drie posters, een filmpje, een pitch en een naamplaatje.

Deze kun je mondeling toelichten.

Je houdt de presentatie bijvoorbeeld tijdens een open dag of een projectdag met ouders.

- *Theorietoets*

Je docent besluit of je ter afsluiting een theorietoets maakt.

Ieder mens is uniek.

Enig in zijn soort.

Bijzonder.

Dat merk je bijvoorbeeld aan gedrag.

De een is ondernemend, de ander niet.

Ondernemendheid start bij het kennen van jezelf!

Je moet eerst weten wie je bent, wat je kunt en wat je wilt.

Dan pas kun je kansen zien en kansen grijpen die zich in je (werk)omgeving voordoen.

AAN HET EIND VAN DIT HOOFDSTUK

1. weet je meer over gedrag van mensen
2. ken je basisbegrippen die horen bij ondernemend gedrag
3. kun je jezelf presenteren
4. kun je jezelf beoordelen op ondernemend gedrag
5. kun je omgaan met feedback
6. kun je reflecteren op je eigen gedrag.

We zijn allemaal uniek.

OPDRACHT 1 Oriëntatie Ondernemend gedrag

Wat is ondernemend gedrag?

Welke woorden schieten je te binnen als je denkt aan ondernemend gedrag?

Denk eerst eens aan ondernemende mensen.

Wie vind jij ondernemend?

Wat doet hij dan?

Maak hiervan een mindmap.

Je kunt hierbij het filmpje of het stappenplan gebruiken.

OPDRACHT 2 Oriëntatie Ben ik ondernemend?

a. Denk eens na over de vragen:

- Klom jij vroeger als eerste in een boom?
- Verkocht jij weleens iets aan vriendjes en vriendinnetjes?

Geef daarna antwoord op de vraag: ben jij ondernemend?

b. Bewijs je antwoord op vraag a met minimaal drie voorbeelden.

c. Maak op de website de test 'Ben jij ondernemend?'.

Je krijgt 25 zinnen te zien.

De website noemt ze 'vragen'.

Bij de vragen kun je 1 tot 4 punten geven.

Geef 4 punten als je het helemaal eens bent met de zin.

Geef 1 punt als je het helemaal oneens bent met de zin.

Als je alle vragen hebt gemaakt, volgt er een score.

De score gaat uit van vijf ondernemerseigenschappen.

Lees vooral de uitleg achter elke eigenschap.

Je kunt de score ook downloaden, printen of mailen.

Klopt de uitslag van de test met jouw antwoorden op vraag a en b?

OPDRACHT 3 Persoonlijke gegevens [BP]

- a. Ondernemend gedrag ontwikkelen begint bij jezelf kennen.

Een mens is een persoon.

Iedere persoon is ergens geboren, naar school geweest en heeft (bij)baantjes gehad.

Vul jouw persoonlijke gegevens zo volledig mogelijk in.

Vraag dingen die je niet (zeker) weet aan je ouders/verzorgers.

Vul in het schema jouw gegevens in.

PERSOONLIJKE GEGEVENS				
Naam				
Adres				
Postcode		Woonplaats		
Telefoonnummer vast		Telefoonnummer mobiel		
Geboortedatum		Geboorteplaats		
Nationaliteit				
Burgerlijke staat	<i>Ongehuwd</i>	<i>Samenwonend</i>	<i>Gehuwd</i>	<i>Gehuwd geweest</i>
Naam partner				
Naam kinderen			Leeftijd kinderen	

ONDERWIJS (OOK BASISCHOOL)			
Van ... tot		Naam school	Diploma ja/nee

WERK (OOK BIJBAAN)			
Van ... tot		Naam organisatie	Functie

- b. Beoordeel jezelf.
Zet een kruisje in de kolom die voor jou klopt.

BEOORDELING		
Ik heb mijn persoonlijke gegevens op een goede manier ingevuld.		
Ik heb de gegevens over mijn gevolgde onderwijs op een goede manier ingevuld.		
Ik heb de gegevens over mijn werk op een goede manier ingevuld.		

OPDRACHT 4 Hands-on

Op school verwachten de docenten dat je hard werkt.
Op de werkplek zoeken ze mensen die van aanpakken weten.
Ook als je straks werkt, is het handig om ondernemend te zijn.
Voor ondernemend gedrag is in ieder geval een hands-onmentaliteit nodig.
Hands-on betekent vrij vertaald dat je 'niet kletst, maar doet'!

Dat ga je eerst even oefenen.

- a. Maak zo snel mogelijk de digitale puzzel op de website.
Hoeveel seconden deed je erover?
-

Tip!

Te makkelijk? Aan de linkerkant van de website vind je een menu.
Daarin kun je het aantal stukjes instellen (change cut).
Je kunt daar ook de stukjes opnieuw schudden (shuffle pieces).
Je kunt zelfs proberen de tijd van de computer te verbeteren.
Dan klik je eerst op 'auto solve' en bekijk je de tijd van de computer.

De website bevat nog veel meer puzzels.
Wil je er meer maken? Ga je gang!

- b. Hoe kan dat sneller?
-

- c. Heb jij een hands-onmentaliteit?

Zet onder 'Jouw score' een kruisje in kolom die voor jou klopt.

- Kolom 1 = Ik heb deze eigenschap niet.
- Kolom 2 = Ik moet er nog flink aan werken, maar er is een begin.
- Kolom 3 = Ik heb deze eigenschap, maar enkele verbeteringen zijn nog wel mogelijk.
- Kolom 4 = Ik bezit deze eigenschap in ruime mate.

EIGENSCHAP	HULPVRAGEN	JOUW SCORE				FEEDBACK			
		1	2	3	4	1	2	3	4
Hands-onmentaliteit	Weet ik van aanpakken? Ben ik een doener?								

In dit keuzedeel krijg je regelmatig een schema zoals dit. Je start dan met een eigenschap die hoort bij ondernemend gedrag (zoals 'hands-onmentaliteit'). Je krijgt daar hulpvragen bij die duidelijk maken wat de eigenschap betekent. Daarna beoordeel jij jezelf. Vaak laat je dat ook nog door anderen doen. Zo krijg je meer inzicht in jouw ondernemend gedrag.

- d. Heb je jezelf beoordeeld?
Vraag dan iemand die jou goed kent om feedback. Dat mag familie zijn, een vriend(in) of docent. Laat die persoon de juiste kolom onder 'Feedback' invullen. Bekijk het filmpje als je moeite hebt met feedback.
- e. Vraag om een voorbeeld bij de feedback.
Met een voorbeeld maakt iemand duidelijk waarom hij deze mening heeft. Als het kan, ondersteun je dit voorbeeld met een foto.

GEDRAG

Mensen doen of laten dingen, omdat ze vinden dat ze zo horen. Dat hebben ze geleerd. Wat goed en slecht is, leer je bijvoorbeeld van vrienden, op school of in het gezin. Alles wat mensen doen, zou je **gedrag** kunnen noemen. Gedrag zijn alle activiteiten van een persoon die anderen kunnen waarnemen. Voorbeelden van gedrag zijn: lopen, slapen, praten, lachen, huilen.

Iedereen gedraagt zich anders.

Waar komt gedrag vandaan?

Vanaf de geboorte

Een deel van je gedrag heb je bij je geboorte meegekregen.
Dat zit in je 'genen'.

Voorbeeld

Ben je verlegen?
Heb je aanleg voor sport?
Maak je makkelijk vrienden?

Aangeleerd

Een ander deel van je gedrag is aangeleerd.
Je leert dit in het gezin, op school of van je vrienden.

Van binnenuit

Nog een deel komt van dingen van binnenuit.
Zoals dorst, honger, pijn of verliefdheid.

Jijzelf

Ten slotte bepaal jij zelf ook nog hoe je je gedraagt!

OPDRACHT 5 Gedrag

Jezelf kennen is de eerste stap van ondernemend gedrag.
Je gedrag speelt daarbij uiteraard een grote rol.
Alles wat mensen doen, zou je gedrag kunnen noemen.
Denk aan: praten, eten, lopen, muziek maken, sporten, en nog veel meer.

a. Bekijk het filmpje.

Noteer vijf vormen van gedrag van de kassamedewerker.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

b. Wat vind je van de beroepshouding van de kassamedewerker?

OPDRACHT 6 Mindmap gedrag

Kijk eens om je heen.
Maak een digitale mindmap van gedrag in je klas.
In het midden zet je 'gedrag'.
Eromheen beschrijf je wat je ziet.
Je kunt hiervoor het filmpje of het stappenplan gebruiken.

WAARDEN EN NORMEN

Alle mensen doen of laten dingen, omdat ze vinden dat het zo hoort.
Ze streven naar zaken die zij (en hun omgeving) belangrijk vinden.
Dit zijn waarden en normen.

Waarden

Waarden zijn de dingen die mensen belangrijk vinden.
De zaken die goed of juist zijn om te doen.
Het gaat niet over dingen die je kunt vastpakken, zoals geld of een sportwagen.
Het gaat om wat mensen belangrijk vinden om te zijn.
Zoals mooi zijn, moedig zijn en eerlijk zijn.

Voorbeeld

De waarde gezelligheid:

Wat is gezelligheid nu eigenlijk?

Wat de één gezellig vindt, hoeft een ander nog niet gezellig te vinden.

Daarom worden waarden altijd verder ingevuld.

Dat doe je door uit te leggen wat ze inhouden.

Je weet dan ook welk gedrag er van iemand wordt verwacht.

Vriendschappen zijn waardevol.

Normen

De invulling van waarden noem je **normen**.

Normen zijn verwachtingen over hoe iemand zich hoort te gedragen.

Als je je gedraagt volgens de normen, gedraag je je 'normaal'.

Je gedrag is dan precies zoals mensen verwachten.

Voorbeeld

Bij de waarde beleefdheid hoort de norm netjes eten.

Maar ook de norm met twee woorden spreken, of 'u' zeggen tegen ouderen.

Je kunt de norm nog verder invullen: wat bedoelen we met netjes eten?

In Nederland betekent dit bijvoorbeeld meestal dat je met mes en vork eet.